

การตั้งชื่อกับชาติพันธุ์ละเวือะ บ้านป่าแป๋

อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

The naming of Lavue, ethnic group in Pa Pae Village,

Mae Sa Rieng District, Mae Hong Son Province

คันธรส วิทยากรมย์*

khw_cartoon@hotmail.com

บทคัดย่อ

การตั้งชื่อไม่ว่าของชนชาติใดล้วนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพื่อใช้ในการระบุตัวตน แต่ละชนชาติอาจจะมีการตั้งชื่อต่างๆ กันไปตามบริบทของสังคมนั้น ในประเทศไทย มีกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่เรียกตนเองว่า “ละเวือะ” อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ เชียงใหม่ (บุคคลทั่วไปจะรู้จักชนกลุ่มนี้ในนามของ “ละว้า”) งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะที่มา และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ รวมทั้งศึกษาสิ่งที่สะท้อนจากการตั้งชื่อ ของกลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะ (ละว้า) บ้านป่าแป๋ ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัด แม่ฮ่องสอน งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต และได้กำหนดกลุ่ม ตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 อายุระหว่าง 1-20 ปี กลุ่มที่ 2 อายุระหว่าง 21-40 ปี และกลุ่ม ที่ 3 อายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 96 คน ผลการศึกษาพบว่าที่มาของการตั้งชื่อมี 3 ลักษณะ คือ 1) ตั้งชื่อตามบรรพบุรุษ 2) ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล 3) ตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญ และจำนวนภาษาที่ใช้มี 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาละเวือะ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาคำเมือง ภาษาไทย มาตรฐาน และภาษาอังกฤษ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์ของการตั้งชื่อของชาวละเวือะ ที่ยังคงให้ความสำคัญกับชื่อที่เป็นภาษาละเวือะซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม และใน ขณะเดียวกันก็ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ที่เข้ามาสู่ชุมชนซึ่งมีการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมตามยุค สมัย

คำสำคัญ: ละว้า, ละเวือะ, การตั้งชื่อ, กลุ่มชาติพันธุ์

* นักศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

Naming is very important in every culture as it is used to establish an individual's identity. Different countries have their own nomenclature approaches. In Thailand, there is an ethnic group in Mae Hong Son and Chiang Mai proveniences who call themselves "Lavue", but it is known by other people as "Lawa." This study aimed to examine the origin and language patterns of naming as well the traditions of this ethnic tribe in Pa Pae Village, Mae Sa Rieng District, Mae Hong Son Province. The study instruments included questionnaires, interviews, and observations. Ninety-six subjects were divided into three groups according to age: 1) 1-2 years old, 2) 21-40 years old, and 3) 41-60 years old. Findings have shown that names were made based on three principles: 1) their ancestries, 2) dominant characteristics of individuals, and 3) important figures. Five languages used for naming included Lavue, Karen, Kammuang, Standard Thai, and English. This reflects the concept of Lavue naming which shows that they still focus on their own identity and Lavue names. They do not reject new culture entering the community, but instead appropriately apply it to their own culture.

Keywords: Lawa, Lavue, nomenclature, ethnic group

1. บทนำ

1.1 ชื่อนั้นสำคัญไฉน

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์ต่างต้องติดต่อสื่อสารกัน สิ่งแรกที่มีคนจะทำ คือ การแนะนำตัว การถามชื่อ เพื่อเป็นการจดจำและสามารถใช้เรียกหรืออ้างถึงฝ่ายตรงข้ามได้ มนุษย์จึงสรรหาสัญลักษณ์หรือถ้อยคำต่างๆ มาใช้เรียกบุคคล ภาษาจึงมีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องมือที่ใช้การเรียกชื่อ ซึ่งมีความสำคัญต่อการสื่อถึงตัวตนของเจ้าของชื่อ ด้วยเหตุนี้ ภาษาจึงเป็นหัวใจของการสรรหาสัญลักษณ์มาใช้เป็นชื่อเรียกแทนบุคคลนั้นๆ

ชื่อเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้แทนบุคคล เปรียบเหมือนสัญลักษณ์หมายถึงแต่ละบุคคล ในบางกรณี การตั้งชื่อจะตั้งเพื่อเป็นมงคลแก่บุคคลที่ถูกตั้ง ทั้งนี้เพราะถือว่าการตั้งชื่อเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของชีวิต และชื่อที่ตั้งนั้นก็นิยมให้มีความหมายในเชิงบวก เพราะถือว่าใครเรียกชื่อตนก็เท่ากับเป็นการเพิ่มสิริมงคลให้แก่เจ้าของชื่อ (ศิริ วรรณินันท์, 2527: 1)

ไม่ว่าจะเป็นการตั้งชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ หรือสถานที่ แต่ละชื่อต่างมีความหมายโดยนัยสื่อถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สื่อถึงวัฒนธรรม ความเชื่อและยังสะท้อนวิถีบุคคลหรือชุมชนนั้นๆ นอกจากนี้ ยังมีนัยบ่งบอกเพศอีกด้วย

มนุษย์เราไม่ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยไปเพียงใด ยังคงให้ความสำคัญกับการเรียกหรือตั้งชื่อสิ่งที่จะกล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันว่าสิ่งนั้นเรียกและมีความหมายอย่างไรและให้เป็นไปในแนวเดียวกัน ในบางกรณีอาจสืบเนื่องมาจากเรื่องเล่าหรือตำนาน เช่น ทางภาคใต้ของไทย มักมีชื่อสถานที่ขึ้นต้นด้วย “ควน” เนื่องจากพื้นที่ภูมิศาสตร์เป็นเนินสูง ขณะที่ทางภาคเหนือนั้น ชื่อสถานที่มักขึ้นด้วย “แม่” เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์มีแม่น้ำหลายสาย หรือชื่อบุคคลในพุทธศาสนา เช่น “องคุลิมาล” องคุลิมาลเป็นบุตรของโหราจารย์แห่งกรุงโกสัมพี แต่เกิดในฤกษ์ดาวโจร ผู้เป็นพ่อตรวจดวงชะตาพบว่า ในภพภาคหน้าบุตรชายจะต้องเป็นโจรบาปหยาบช้า จึงได้ตั้งชื่อข่มดวงชะตาโดยให้ชื่อว่า “อหิงสกะ” แปลว่า “ผู้ไม่เบียดเบียน หรือ ผู้ไม่ทำร้ายใคร” เช่นเดียวกับในปัจจุบันซึ่งมักมีการตั้งชื่อบุตรธิดา ให้มีความหมายเชิงบวก เพื่อความสิริมงคล ทั้งยังมีการเล่นคำ เล่นเสียง และเล่นอักษรให้ดูแปลกเพื่อความโดดเด่น เนื่องจากชื่อเป็นสิ่งแรกที่ทำให้คนจดจำและรู้จัก จึงเป็นที่น่าสนใจ

จากการศึกษาค้นคว้าการตั้งชื่อจากเอกสารต่างๆ เพื่อใช้ประกอบงานวิจัยพบว่า มีผู้ศึกษาหลายท่านเช่น สุภาพรณ ฌ บางช้าง (2527) ศึกษาเปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปี พ.ศ. 2525 พบว่าด้านภาษาในการตั้งชื่อสมัยสุโขทัยมีที่มาจากภาษาไทย (ส่วนใหญ่เป็นคำบอกลำดับที่ > อ้าย ยี่) สมัยอยุธยา-ธนบุรี เริ่มใช้ภาษาบาลีสันสกฤต (เป็นการแสดงรูปธรรม กริยาอาการหรือสิ่งที่เห็น > ทอง เลื่อน) และเริ่ม

ใช้ภาษาเขมร สมัยรัชกาลที่ 1-5 เป็นการแสดงรูปธรรมและธรรมชาติและช่วงหลังมีการแสดง ความหมายตามคติจาก คัมภีร์ “นามทักษาปกรณ์” นันทนา รณเกียรติ (2531) ศึกษา ลักษณะการตั้งชื่อเล่นของคนไทยในกรุงเทพฯ จากการศึกษาสามารถแบ่งการตั้งชื่อเป็น 11 ประเภท คือ 1) ตั้งชื่อตามเหตุการณ์ตอนเกิด 2) ความคาดหวังของพ่อแม่ที่อยากให้ลูกมี ลักษณะนั้นๆ 3) ลำดับที่ของคนในครอบครัว 4) สภาพเหตุการณ์ตอนแม่ตั้งครรภ์ 5) ลักษณะ ทางกายภาพ 6) ความไพเราะในการออกเสียงหรือชื่อที่มาจากภาษาต่างประเทศ 7) ให้เสียง หรือลักษณะต้นพยางค์เหมือนกันทั้งครอบครัว 8) ตามลักษณะเพศ 9) ลักษณะเหตุการณ์ อาหาร สิ่งหรือคนที่พ่อแม่ชอบ 10) เป็นสิริมงคล 11) ตัดมาจากชื่อจริงหรือนามสกุล วรางคณา สว่างตระกูล (2540) ศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของคนไทยกรุงเทพฯ พบว่ามีการใช้ ภาษาไทย บาลี สันสกฤต ชื่อเพศชายมีความหมายเชิงอำนาจ ความกล้าหาญ และเพศหญิงมี ความหมายเกี่ยวกับความงามบริสุทธิ์ จรูญศรี มูลสวัสดิ์ (2535) ศึกษาการใช้ภาษาในการตั้ง ชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย พบว่ามีการใช้ภาษาคำเมือง บาลี สันสกฤตและเขมรมา ใช้ในการตั้งชื่อ จากผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มีผลต่อการนึกคิดของคนสังคมนั้นๆ ผ่านการถ่ายทอดรูปแบบภาษา ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ (2541) ศึกษาการตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงไปตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จาก การศึกษาพบว่าคนชุมชนนี้มีการตั้งชื่อ 2 ภาษาคือกะเหรี่ยงและไทย การตั้งชื่อภาษาไทยส่วนใหญ่แสดงถึงอำนาจ ความสำเร็จ ฯลฯ ชื่อภาษากะเหรี่ยงใช้วิธีตัด/เพิ่ม/เปลี่ยนและแปล ความหมาย นริศรา โคมศิริ (2547) ศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาว มอญ: กรณีศึกษาชาวมอญ บ้านวังกะ ตำบลหนองคู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่ามีการใช้ภาษามอญ พม่า ไทย และอังกฤษในการตั้งชื่อ

จึงเห็นได้ว่าการศึกษารื่องชื่อนั้น มีการศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างกันไป เนื่องจากภาษา ชาติพันธุ์ในประเทศไทยมีเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็น ไทยกลาง ไทยถิ่นเหนือ ไ้ อีสาน ซึ่ง นอกจากจะเป็นภาษาชาติพันธุ์หลักแล้ว ยังพบว่ามีภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยแตกแขนงลง ไปอีกหลายตระกูลภาษา ผู้วิจัยจึงเห็นว่ากลุ่มภาษาชาติพันธุ์ละเวือะ เป็นอีกหนึ่งกลุ่มแขนง ภาษาที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งนอกจากเรื่องระบบเสียงสระ และพยัญชนะที่ซับซ้อนแล้ว ภาษากลุ่มนี้ยังมีผู้เข้าไปศึกษาในจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งชาวละเวือะชุมชนบ้านป่าแป๋ อำเภอ แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม้จะมีการโยกย้ายถิ่น หรืออาศัยร่วมกับชาติพันธุ์อื่นๆ แต่ ยังคงรักษาภาษาของเผ่าพันธุ์ได้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่น่าสนใจว่ายุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน มี ผลต่อการตั้งชื่อหรือไม่

การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะที่มาและภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อชาติ พันธุ์ละเวือะ รวมทั้งศึกษาสิ่งที่สะท้อนจากการตั้งชื่อ และคาดว่าจะได้รับประโยชน์ในการ

ทราบถึงที่มา ภาษา และสิ่งสะท้อนในการตั้งชื่อชาติพันธุ์ละเวือะบ้านป่าแป๋ และเป็นแนวทางในการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม และมานุษยวิทยาต่อไป

1.2 ละเวือะคือใคร

ละเวือะ คือ ชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่บริเวณภาคเหนือของไทยโดยเฉพาะจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเชียงใหม่ บุคคลทั่วไปรู้จักกลุ่มชาติพันธุ์นี้ผ่านชื่อ “ละว้า” สำหรับ “ละเวือะ” เป็นคำที่ใช้เรียกภายในกลุ่ม (ณัฐวิ ทรรฐ และ สุริยา รัตนกุล, 2539: 5) ปัจจุบันชาติพันธุ์ละเวือะบ้านป่าแป๋ นับถือศาสนาพุทธ และคริสต์ทั้ง 2 นิกาย ชาวละเวือะยังคงดำรงวิถีชีวิตด้านสังคมวัฒนธรรมตามความเชื่อดั้งเดิม (ปือ ขจรศักดิ์ศรี และคณะ, 2552: 1) ลักษณะเด่นของผู้หญิงละเวือะ จะนิยมสวมสร้อยลูกปัดสีส้ม แดง เหลือง สวมเสื้อสีดำหรือขาว ใส่ต่างหูเงินทรงระฆัง หรือ งาช้าง นุ่งผ้าซิ่นสีดำ แดงสีเข้มหรือชมพู หญิงสูงอายุนิยมสุมกลิ้งยาสูบ ฝ่ายชายนิยมสวมเสื้อสีขาว วิถีชีวิตของชาวละเวือะกลุ่มนี้ดำเนินอย่างเรียบง่าย มีการทำเกษตรภายในครัวเรือน พืชพันธุ์ที่ขึ้นชื่อคือ ผักกาด (โตะโกละ) รวมถึงอาหารจานเด็ดคือ ซบืออก (คล้ายลาบ) ปัจจุบันยังคงมีการจับขอส และมีการถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นใหม่อีกด้วย นักภาษาศาสตร์จัดภาษาละเวือะให้อยู่ในตระกูลภาษามอญ-เขมร สาขาย่อยปะหล่อง-ว้า

ชาติพันธุ์ละเวือะเป็นชาติพันธุ์สำคัญมีการอ้างอิงว่า เป็นคนดั้งเดิมของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากมีลักษณะของเรื่องเล่า หรือเงินตราคล้องจองกัน แต่หลังจากไฟไหม้ครั้งใหญ่ จึงได้อพยพสู่ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ปือ ขจรศักดิ์ศรีและคณะ, 2552: 7) แม้จะมีการอพยพโยกย้าย แต่อัตลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ก็ไม่ได้ตกหล่นไปตามระยะทาง ยังคงธำรงรักษาไว้ได้จนกระทั่งปัจจุบัน แม้ว่าภาษาละเวือะจะไม่มีตัวเขียนมาก่อน แต่ก็มีการพัฒนาระบบขึ้นมาโดยใช้อักษรไทย ระยะแรกเป็นการคิดของหมอสอนศาสนา ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีการใช้ แต่จะปรากฏในคัมภีร์หรือบทสวดคริสต์ศาสนา ภายหลังชาติพันธุ์กลุ่มนี้ได้ร่วมมือกับศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล พัฒนาและปรับปรุงระบบตัวเขียนเดิมบางตัวใหม่ให้สอดคล้องกับระบบเสียงของบ้านป่าแป๋ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบันทึกเรื่องราววิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ และสามารถถ่ายทอดไปสู่ชนรุ่นหลังต่อไปได้ อีกทั้งยังเป็นการรักษาและลดทอนการฉีกฉีกของภาษาละเวือะได้อีกด้วย

2. วิธีการดำเนินงานวิจัย

2.1 การเก็บข้อมูล

ก่อนการออกภาคสนาม ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัย บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ ภาษาวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย หลังจากนั้นได้ออกแบบและตรวจสอบแบบสอบถาม เมื่อทางหลักสูตรภาษาศาสตร์กำหนดเวลาการลงพื้นที่ระหว่างวันที่ 8 - 19 มีนาคม 2553 ผู้วิจัยได้เข้าพื้นที่ในช่วงวันดังกล่าว ซึ่งเป็นช่วงที่มีพิธีกรรมและลูกหลานละเวือะทยอยกลับบ้าน จึงเหมาะแก่การเก็บข้อมูล เมื่อเข้าถึงพื้นที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลทะเบียนราษฎรหมู่บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับนายบือ ขจรศักดิ์ศรี กำนันบ้านป่าแป๋ เพื่อสำรวจจำนวนประชากร และตำแหน่งที่ตั้งบ้านเรือนของชาวละเวือะ และกลุ่มคนอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ เช่น คนไทย และกะเหรี่ยง พร้อมทั้งวางแผนการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ กำหนดกลุ่มประชากรจำนวน 150 คน แบ่งเป็น 3 ช่วงกลุ่มอายุคือ เป็นเพศหญิงและเพศชาย แต่ละกลุ่มอายุแบ่งเป็นเพศหญิง 25 คน และเพศชาย 25 คน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มอายุ 1 - 20 ปี จำนวน 50 คน จัดเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิมเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงและหายไป เนื่องจากอิทธิพลและปัจจัยภายนอก เช่น การศึกษา การสื่อสาร เป็นต้น เด็กๆ ต้องเข้ารับการศึกษามีการติดต่อกับผู้คน ดังนั้น กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงชัดเจน สำหรับเด็กอายุ 1 - 5 ขวบ จะใช้วิธีถามจากบุคคลในครอบครัว
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มอายุ 21 - 40 ปี จำนวน 50 คน จัดเป็นกลุ่มที่มีการดำเนินชีวิตลักษณะต่างๆ ทั้งดำรงวิถีแบบดั้งเดิม และดำรงวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ (ทำงานต่างถิ่น) มีการพบปะผู้คนมากขึ้น จึงได้รับอิทธิพลจากภายนอกเป็นกลุ่มที่เริ่มมองเห็นการเปลี่ยนแปลง
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มอายุ 41 - 60 ปี จำนวน 50 คน จัดเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในแบบต่างๆ ของท้องถิ่น รวมถึงการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันด้วย

2.2 ปัญหาในการเก็บข้อมูล

ในช่วงระหว่างการเก็บข้อมูล ชาวบ้านมีการประชุมและกิจกรรมโครงการต่างๆ มาก รวมถึงชาวบ้านบางส่วนต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ และกลับเข้ามาในเวลาค่ำ ดังนั้นช่วงเวลาเช้าจรดเย็นจึงเป็นเวลาทำงานและพักผ่อนของชาวบ้าน ไม่สามารถทำการสัมภาษณ์ได้ จึงเป็นผลให้ต้องปรับเปลี่ยนจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 96 คน แต่ละกลุ่มอายุมีจำนวน 32 คน และในแต่ละกลุ่มอายุแบ่งเป็นเพศหญิงจำนวน 16 คน และเพศชายจำนวน 16 คน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์ หากเป็นภาษาละเวือะ ผู้วิจัยใช้ระบบการเขียนภาษาละเวือะด้วยอักษรไทยของคนในชุมชนซึ่งเป็นที่ยอมรับแล้ว กรณีสระประสมที่ไม่มีระบบเขียนในภาษาไทย ภาษาละเวือะใช้ /-/ คั่นระหว่างคำ เวลาอ่านให้อ่านควบกัน และกำกับด้วยสัทอักษรสากล (IPA) หลังจากได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel เพื่อหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตมาจัดกลุ่ม แยกแยะประเด็น และตีความ

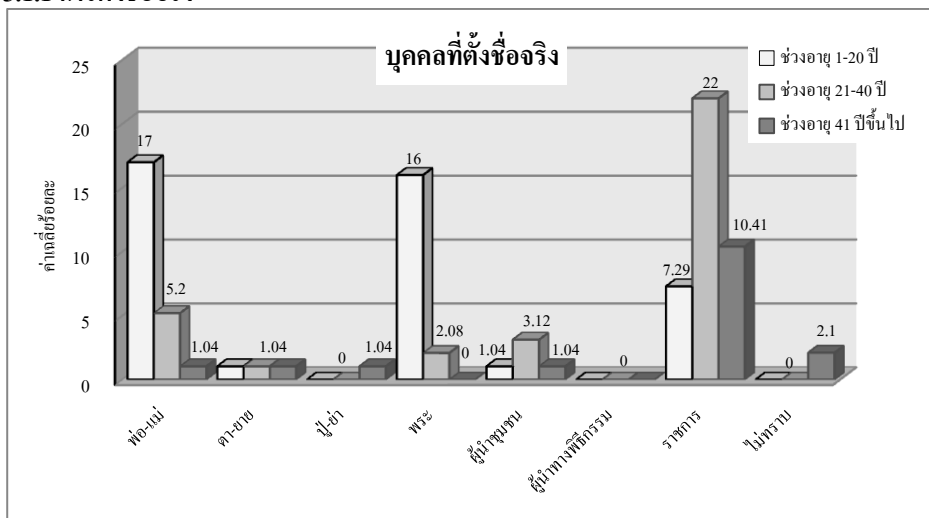
3 ผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยดังกล่าวพบที่มาของการตั้งชื่อของคนละเวือะ 3 กลุ่มอายุว่า มีลักษณะการตั้งชื่อหลากหลาย มีการใช้ภาษาละเวือะ และ/หรือภาษาอื่นๆ ได้แก่ ภาษาไทย กลาง ภาษาคำเมือง ภาษากะเหรี่ยง และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่ตั้งชื่อให้ โดยศึกษาจากการตั้งชื่อจริงและชื่อเล่น

3.1 การตั้งชื่อของชาติพันธุ์ละเวือะ

ในการตั้งชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะ นอกจากคนละเวือะจะเป็นผู้ตั้งชื่อให้กับบุตรหลานแล้ว แพทย์ พยาบาล ครู และตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ก็สามารถเป็นผู้ตั้งชื่อให้เช่นกัน โดยอาจจะมีการตั้งชื่อตามเกณฑ์พระราชบัญญัติการตั้งชื่อในปี พ.ศ. 2505

3.1.1 การตั้งชื่อจริง¹

แผนภูมิที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยบุคคลที่ตั้งชื่อจริงให้แก่ชาวละเวือะ

แผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บทบาทของบุคคลที่ทำหน้าที่ตั้งชื่อจริงของทุกกลุ่มอายุจะมีความแตกต่างกันมาก โดยกลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีบทบาทตั้งชื่อให้ คือ พ่อ-แม่ กลุ่มที่ 2 และ 3 ผู้ทำหน้าที่ตั้งชื่อให้บุตรธิดา คือ หน่วยราชการ

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตั้งชื่อจริงในชุมชนมีเพียง 2 กลุ่ม คือ 1) หน่วยงานราชการ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับความนิยมให้มีสิทธิในการตั้งชื่อจริงให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะบ้านป่าแป๋ ได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดน แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่อำเภอ หรือนายทะเบียน กรณีนี้จะไม่รวมผู้นำชุมชนที่เข้าสู่ระบบหน่วยราชการ เนื่องจากผู้นำชุมชนนั้น แม้ได้ชื่อว่าเป็นบุคคลของหน่วยราชการ แต่ก็ยังเป็นสมาชิกในชุมชน อีกทั้งมีความผูกพันกับคนในท้องถิ่นมากกว่า กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นคนในมิใช่คนนอก และ 2) พ่อ-แม่ ในอัตราส่วนแตกต่างกัน คือ กลุ่มอายุ 21-40 ปี หน่วยงานราชการมีบทบาทในการตั้งชื่อสูงสุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอายุ 1-20 ปี มีอัตราบุคคลตั้งชื่อให้ค่อนข้างโดดเด่น เมื่อเทียบกับบุคคลที่ตั้งชื่อให้ คือ มี พ่อ-แม่ พระ และหน่วยราชการ ทั้งนี้ กลุ่มอายุดังกล่าวมีพ่อ-แม่เป็นผู้ตั้งชื่อให้แก่บุตรธิดาอย่างโดดเด่น กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป พบค่าเฉลี่ยบุคคลตั้งชื่อจริง คือ หน่วยราชการ เช่นเดียวกับกลุ่มอายุที่ 2

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ไม่ทราบหรือจำไม่ได้ว่าผู้ใดเป็นบุคคลตั้งชื่อจริงให้แก่ตนเอง ร้อยละ 2.1 เท่านั้น

3.1.2 การตั้งชื่อเล่น

ลักษณะชื่อเล่นของกลุ่มตัวอย่างในทั้ง 3 กลุ่มอายุ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการตั้งชื่อ ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอายุ 1-20 ปี จัดเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ อยู่ในสังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเดิมเริ่มหายไป เนื่องจากอิทธิพลและปัจจัยภายนอก เด็กๆ ต้องเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียน ที่บังคับใช้ภาษาไทยมาตรฐาน มีการติดต่อกับผู้คนจากภายนอกมากขึ้น ดังนั้น กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน โดยสามารถแบ่งลักษณะการตั้งชื่อเล่นของชาวละเวือะได้ดังนี้

1. ชื่อเล่นภาษาละเวือะ

ชื่อตามบัตรประชาชน		ชื่อเล่น	
พรพิสัย	หทัยทิพย์	ฟอง	/fɔŋ/
ปวีณา	สิงค์ศรี	นัง	/naŋ/
พิมพ์ชนก	ผู้ทรงสกุล	จุ-อิ	/tɕuiʔ/
ศศิวิมล	เครือชุษ	ซุ-อิน	/suin/
จิราวัฒน์	วงษ์แหวน	ทิง	/tʰuŋ/
วโรดม	เครือชุษ	จันเกีย	/tɕankia/
เอกพันธ์	เครือชุษ	แดน	/tɛn/

ชื่อภาษาละเวือะส่วนมากไม่มีความหมาย ดังที่กล่าวไปแล้วว่าเป็นเพียงการนำชื่อบรรพบุรุษมาตั้ง เพื่อแสดงความกตัญญู ยกเว้น /tʰuŋ/ หมายถึง ‘ถึง’

2. ชื่อเล่นภาษาไทย

ชื่อตามบัตรประชาชน		ชื่อเล่น	
พิชิต	ปัญญาธิ์เลิศ	จิต	
ปฎิเวไนย	เครือชุษ	นโม	
นริศรา	หันประดิษฐ์	พลอย	
ณัฐวิ	ไพรมีคำ	หน้อย	

นอกจากชาวละเวือะจะนำส่วนใดส่วนหนึ่งของชื่อจริงมาตั้งเป็นชื่อเล่นแล้ว ชื่อเหล่านั้นยังสื่อถึงสิ่งล้ำค่า และหลักธรรม

3. ชื่อเล่นภาษาละเวือะ - ภาษาไทย

ชื่อตามบัตรประชาชน		ชื่อเล่นภาษาละเวือะ		ชื่อเล่นภาษาไทย	
แสงระวี	ไพรมีคำ	แซงลา	/sɛŋla/	ฝ้าย	
ภาวิดา	จันเป็ง	ฟอย	/foi/	ฟ้า	

ชื่อตามบัตรประชาชน	ชื่อเล่นภาษาละเวอะ	ชื่อเล่นภาษาไทย
กัญญารัตน์ จันเป็ง	อา-อิก /ʔauk/	ฝุ่น

4. ชื่อเล่น ภาษาละเวอะ – ภาษาอังกฤษ

ชื่อตามบัตรประชาชน	ชื่อเล่นภาษาละเวอะ	ชื่อเล่นภาษาอังกฤษ
พัชรนันท์ วงศ์แหวน	ซีจัน /sitɕan/	มาย

5. ชื่อเล่นภาษาไทย - ภาษาอังกฤษ

ชื่อตามบัตรประชาชน	ชื่อเล่นภาษาอังกฤษ
ยุวดี	บิ
สาธิต หั	แม็ก
ไพโรจน์คำ	

การตั้งชื่อในกรณีนี้ ได้ทราบข้อมูลว่า “บิ” ตั้งให้สอดคล้องกับชื่อคนภายในครอบครัว คือ มีพี่ชื่อ “เอ” ส่วนแม็ก เป็นชื่อของหมอหรือแพทย์ที่ผู้เป็นพ่อแม่ให้ความเคารพ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอายุ 21 - 40 ปี จัดเป็นกลุ่มการดำเนินชีวิตลักษณะต่างๆ ทั้งดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และดำรงวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ (ทำงานต่างถิ่น) มีการพบปะผู้คนมากขึ้น จึงได้รับอิทธิพลจากภายนอก เป็นกลุ่มที่เริ่มมองเห็นการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากช่วงอายุนี้มีการผสมผสานระหว่างความเก่าและความใหม่ในด้านความคิด จึงทำให้สามารถแบ่งลักษณะชื่อเล่นชาวละเวอะกลุ่มนี้ได้ ดังนี้

1. ชื่อเล่นภาษาอังกฤษ นำมาจากพระคัมภีร์ในคริสต์ศาสนา

ชื่อตามบัตรประชาชน	ชื่อเล่น
ณรงค์	โยฮัน
สมนึก	ลูกา
อนันต์	โยเซฟ

การเอาชื่อนักบุญมาตั้งเป็นชื่อเล่นนั้น ผู้ที่ตั้งให้คือหมอสอนศาสนา และไม่พบการตั้งชื่อลักษณะนี้ในเพศหญิง

2. ชื่อเล่นภาษาละเวอะ

ชื่อตามบัตรประชาชน	ชื่อเล่น
สมบุรณ์	ซังอิน /səŋʔin/
ต่างลา	ลอ-เอ /ləɛ/
สุรภัย	อุกอัก /ʔukʔak/
กระจำ	บุนดา /buntʰa/
นวลจันทร์	นอ-เอ /nɔɛ/
อมรา	เคี้ยว /kʰew/

ชื่อตามบัตรประชาชน

สวัสดิ์ แก้วเตี้ยะ

ชื่อเล่น

บุนชี /bunsi/

ชื่อดังกล่าวข้างต้นบางชื่อนั้น มีลักษณะคล้ายคำไทย เช่น บุนตา /bunta/ บุนชี /bunsi/ แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าของชื่อและผู้อาวุโสในหมู่บ้านต่างกล่าวว่าเป็นภาษาละเวือะ และเป็นชื่อของผู้นำทางพิธีกรรมภายในหมู่บ้าน

3. ชื่อเล่นภาษาไทยกลาง นำมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งของชื่อสกุลหรือรูปร่างบุคคล

ชื่อตามบัตรประชาชน

สุริยันต์ ผู้ทรงสกุล
นงนุช ปัญญาธิริเลิศ

ชื่อเล่น

ยันต์
นุช

กลุ่มที่ 3 กลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป จัดเป็นกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมในแบบต่างๆ ของท้องถิ่นรวมถึงการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันด้วย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีชื่อเพียงชื่อเดียว โดยใช้ทั้งเป็นชื่อจริงตามบัตรประชาชน และชื่อภาษาละเวือะ ทั้งนี้ เนื่องจากในอดีตยังไม่มี การตั้งชื่อเป็นภาษาไทยกลาง วัฒนธรรมการตั้งชื่อไทยกลางยังไม่เผยแพร่เข้าสู่ชุมชน โดยมากช่วงอายุนี้นี้จึงมีเพียงชื่อเดียว ส่วนใหญ่เป็นชื่อภาษาละเวือะ เช่น

1. ชื่อเล่นภาษาละเวือะ

ชื่อตามบัตรประชาชน

มอง โปะบิง
โลย ผู้อภิบาล
พบ ผ่องศรี
ลอย แก้วเตี้ยะ
เมืบ รณรงค์ตลอด
คำน้อย ละมอย
จะมา รณรงค์ตลอด
เล่อทิน จันเป็ง

ชื่อเล่น

มอง /?mɔŋ/
โลย /loi/
พ็อบ /p^hɔp/
ลอย /loi/
เฮมิด /hmət/
คำนอ-แอ /k^hamnoe/
จามา /t^hama/
เลอทิน /loθhun/

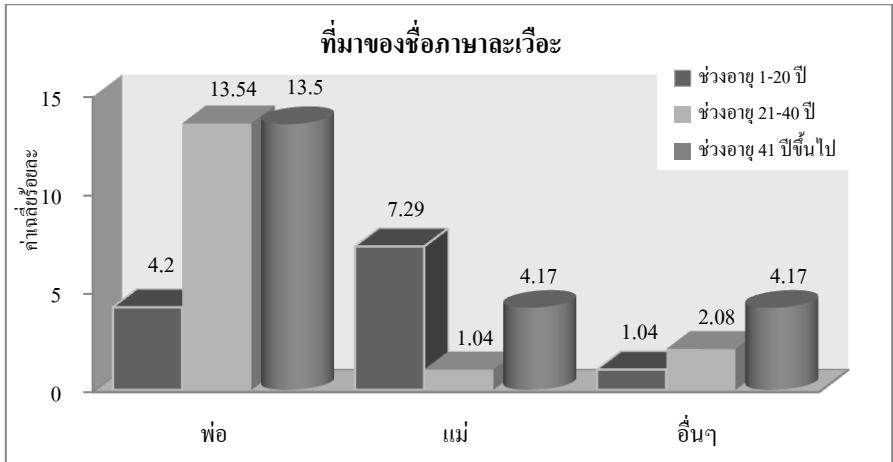
นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มอายุดังกล่าวมีการตั้งชื่อเล่นที่แตกต่างจากชื่อจริง ดังนี้

ชื่อตามบัตรประชาชน

จำปา จันเป็ง
สุรพล เมืองงาม
อุทัย ผู้ทรงสกุล
บุญศรี ขจรศักดิ์ศรี
บุญทวี มหาศักดิ์สิทธิ์

ชื่อเล่น

มก /mok/
จุมวาง /tɕ^humwɔŋ/
เจียงขวาง /ŋiɛtɕ^huɔŋ/
เตี้ยะ /tiə/
โฮมน /hmon/

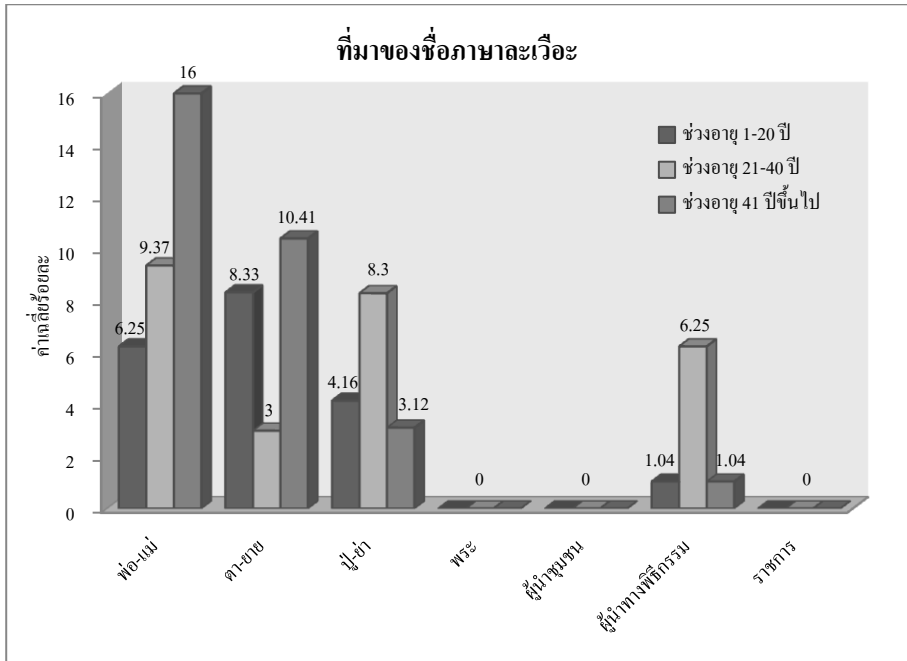

แผนภูมิที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยที่มาของชื่อภาษาละเวอะ

จากการสำรวจแหล่งที่มาของชื่อภาษาละเวอะพบว่าชื่อในภาษาดังกล่าวมาจากญาติทางฝ่ายพ่อในอัตราโดดเด่นที่สุดในกลุ่มอายุ 41 ปีขึ้นไป และ กลุ่มอายุ 21-40 ปี ในทางกลับกัน พบว่ากลุ่มอายุ 1-20 ปี มีการนำชื่อญาติฝ่ายแม่มาตั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.29

3.2.2 บุคคลที่ตั้งชื่อภาษาละเวอะ

จากการศึกษาแต่ละช่วงอายุ พบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องบุคคลที่ตั้งชื่อภาษาละเวอะให้ให้เห็นได้ชัด ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของบุคคลที่ตั้งชื่อภาษาละเวือะ

จากแผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่าการตั้งชื่อภาษาละเวือะยังคงมีอยู่ในทุกกลุ่มอายุด้วยปริมาณสัดส่วนที่แตกต่างกันไป ในการตั้งชื่อครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพระ ผู้นำชุมชน และหน่วยราชการไม่มีส่วนข้องเกี่ยวกับการตั้งชื่อแต่อย่างใด จากแผนภาพการตั้งชื่อบุคคลภาษาละเวือะพบว่าช่วงอายุ 41 ปีขึ้นไป พ่อ-แม่ ตา-ยาย เป็นผู้ตั้งชื่อในสัดส่วนที่สูงร้อยละ 16 และ 10.41 ตามลำดับ ในช่วงอายุ 21-40 ปี พบว่ามีสัดส่วนบุคคลที่ตั้งชื่อละเวือะในอัตราใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 9.37 8.30 และ 6.25 ในพ่อ-แม่ ปู่-ย่า ผู้นำทางพิธีกรรม ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มช่วงอายุ 1-20 ปี พบว่าตา-ยายมีบทบาทในการตั้งชื่อภาษาละเวือะร้อยละ 8.33 รองลงมาคือพ่อ-แม่ คิดเป็นร้อยละ 6.25

3.2.3 ลักษณะการตั้งชื่อ

การตั้งชื่อของชาติพันธุ์ละเวือะ หมู่บ้านป่าแป๋ อำเภอมะละเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการตั้งชื่อเป็นภาษาละเวือะใน 3 ลักษณะคือ

1) ตั้งตามชื่อบรรพบุรุษ

ชาติพันธุ์กลุ่มนี้นิยมนำชื่อบรรพบุรุษในสายตระกูลพ่อหรือแม่มาดังชื่อบุตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของพ่อแม่ เช่นบางตระกูลฝ่ายแม่ไม่มีผู้สืบทอด ก็สามารถตั้งชื่อลูก

โดยการนำเอาชื่อญาติฝ่ายแม่มาตั้งเป็นชื่อลูกได้ หรืออีกเหตุผลหนึ่งคือ เห็นพ้องต้องกันว่า บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปมีคุณงามความดี ขยัน สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีได้ จึงนำชื่อบุคคลเหล่านั้นมาตั้งเป็นชื่อลูกเช่นกัน ทั้งนี้ ชื่อบุคคลต่างๆ ในภาษาละเวือะไม่มีความหมายแต่อย่างใด เป็นเพียงชื่อของบุคคลที่ควรแก่การยกย่อง ระลึกถึง หรือเป็นญาติ บรรพบุรุษเราเท่านั้น เช่น ตัวอย่างชื่อต่อไปนี้

ซังอิน	/saŋʔin/	เลอทีน	/lətʰuən/	ลองกุด	/loŋkʰut/	มก	/mok/
แซงลา	/sɛŋla/	วาอุบ	/waʔup/	ซุน-อิน	/suin/	มอง	/ʔmɔŋ/
ค่านอ-แอ	/kʰamnoɛ/	จันเกีย	/tɕankio/	เตียะ	/tio/	แตน	/ten/
ตะพัน	/tapʰan/	เฮมิด	/hmət/				

2) ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล

จากการสุ่มตัวอย่างสำรวจการตั้งชื่อภาษาละเวือะ บ้านป่าแป๋ พบว่านอกจากจะตั้งตามชื่อบรรพบุรุษหรือสายตระกูลแล้ว ยังมีการตั้งตามลักษณะหรือเหตุการณ์ช่วงการเกิด การตั้งครรภ์ หรือหลังคลอด ในกรณีศึกษาพบลักษณะการตั้งชื่อ ดังนี้

อุกอัก	/ʔukʰak/	เนื่องจากหลังคลอดทารก ผู้เป็นแม่มีอาการปวดที่ตะกุดตะกัก
ลา	/la/	เนื่องจากตามลำดับการเกิดนั้น เป็นทารกเพศหญิงที่เกิดลำดับสุดท้าย หรือในภาษาคำเมืองออกเสียงว่า “หล้า” แปลว่า น้องเล็กสุดท้อง เนื่องจากในอดีตชาวละเวือะเคยอาศัยใน จังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่ที่อยู่ปัจจุบันอยู่ในภาคเหนือ จึงสันนิษฐานว่า “หล้า หรือ ลา” เป็นคำยืมคำเมือง
ตุย	/tui/	เนื่องจากทารกมีลักษณะอ้วนท้วมสมบูรณ์ ในภาษาละเวือะ คำๆ นี้แปลว่า “อ้วน”
ทิง	/tʰuŋ/	เนื่องจากทารกคลอดขณะถึงโรงพยาบาลพอดี

3) ตั้งตามชื่อผู้ที่เคารพนับถือ

ชาวละเวือะมีความเชื่อ ความกตัญญูและให้ความเคารพแก่ผู้มีบุญคุณหรือผู้ที่นับถือในหมู่บ้าน จึงมักนำชื่อของบุคคลเหล่านั้นมาตั้งเป็นชื่อบุตรธิดา เช่น

บุน	/bun/	ตั้งตามชื่อของผู้นำทางพิธีกรรม ซึ่งเป็นบุคคลอันเป็นที่นับหน้าถือตาในสังคมช่วงเวลานั้น
กาแหม	/kaye/	ตั้งตามชื่อของผู้นำทางพิธีกรรมชาวกะเหรี่ยง โดยผู้ที่นำชื่อนี้มาตั้งเป็นชาวละเวือะ แต่ให้ความนับถือผู้นำพิธีกรรมชาวกะเหรี่ยง จึงนำชื่อดังกล่าวมาตั้งเป็นชื่อบุตร

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะที่มาและภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ รวมถึงสิ่งที่สะท้อนจากการตั้งชื่อชาติพันธุ์ละเวือะบ้านป่าแป๋ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่มอายุ ทั้งเพศหญิงและชาย จำนวน 96 คน พบว่าลักษณะที่มาของการตั้งชื่อภาษาละเวือะของชาติพันธุ์กลุ่มนี้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ 1) ตั้งชื่อตามบรรพบุรุษ 2) ตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของบุคคล 3) ตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญ การตั้งชื่อภาษาอังกฤษโดยมากแล้วจะมาจากชื่อนักบุญในพระคัมภีร์ คริสตศาสนา และชื่อจากบุคคลที่พ่อแม่เคารพ โดยทั่วไปชื่อภาษาไทยของบุคคลในชุมชนแห่งนี้มาจากการตั้งชื่อโดยหน่วยราชการ เช่น โรงพยาบาล อำเภอ เป็นต้น สำหรับชื่อเล่นภาษาไทยมาจากส่วนหนึ่งของชื่อสกุล และมีการตั้งขึ้นใหม่ นอกจากนี้ ในบางรายยังพบว่าการตั้งชื่อเล่นเป็นภาษาละเวือะ ภาษาไทย ภาษาคำเมือง ภาษาอังกฤษ และภาษากะเหรี่ยง สำหรับชื่อจริงที่เป็นภาษาไทยได้รับการตั้งชื่อโดยบุคคลจากหน่วยราชการ เช่น ดชด. ครู นาย ทะเบียน แพทย์ พยาบาล ทั้งนี้ การเลือกชื่อให้บุตรขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของพ่อแม่เด็ก และมีการเลือกจากสมุद्रายชื่อที่ทางหน่วยงานได้เตรียมไว้ให้อีกด้วย

ชุมชนละเวือะบ้านป่าแป๋มีการใช้ภาษาในการตั้งชื่อตั้งแต่ 1 - 4 ภาษา ซึ่งพบว่า กลุ่มที่ 1 และ 2 ในเพศหญิงมีชื่อเป็นภาษาละเวือะมากกว่าเพศชาย ขณะที่กลุ่มที่ 3 พบว่า เพศชายมีชื่อภาษาละเวือะใกล้เคียงกับเพศหญิง นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มบุคคลที่เป็นละเวือะจะมีชื่อ 1-3 ภาษาได้แก่ ภาษาละเวือะ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาอังกฤษ (จากกลุ่มตัวอย่าง พบการตั้งชื่อภาษาอังกฤษในคนละเวือะแท้เพียงเล็กน้อย) สำหรับกลุ่มลูกครึ่งกะเหรี่ยง จะมีชื่อภาษากะเหรี่ยงเพิ่มขึ้นอีก โดยแต่ละชื่อไม่มีนัยต่อกัน ยกเว้นกรณีที่น่าชื่อเล่นมาจากส่วนหนึ่งของชื่อสกุล ในกรณีกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มคนรุ่นแรกๆ ของชาวละเวือะ จึงมีแต่ชื่อภาษาละเวือะต่อมา ทางกรกำหนดให้มีการจดทะเบียนรายชื่อ เพื่อใช้ในการติดต่อราชการ ผู้ที่จดชื่อไม่สามารถถ่ายถอดภาษาละเวือะเป็นภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เป็นผลให้ชื่อบุคคลนั้นๆ มีการลด กร่อน หรือเพิ่มเสียง อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวพยายามถอดให้มีความเหมือนหรือคล้ายภาษาละเวือะมากที่สุด และพบว่าชื่อภาษาละเวือะที่นิยมใช้มากที่สุดคือ เตียะ /tia/ พบว่ามีการใช้ทั้ง 3 กลุ่มในเพศหญิง

การตั้งชื่อชาวละเวือะบ้านป่าแป๋ สะท้อนให้เห็นถึงความกตัญญู ความเคารพ การให้เกียรติ ระลึกถึงคุณงามความดีของบรรพบุรุษและผู้มีพระคุณ ดังเช่นการนำชื่อบรรพบุรุษภาษาละเวือะทั้งๆ ที่ไม่มีความหมายมาตั้งเป็นชื่อบุตร นอกจากนี้ ยังพบว่าชาวละเวือะได้รับอิทธิพล และมีความศรัทธาต่อศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ว่าจะเป็นนักบุญ หมอสอนศาสนา หรือพระภิกษุ ผู้ซึ่งรับบทเป็นผู้ขัดเกลาคิดใจมนุษย์ ด้วยแรงศรัทธาที่มีต่อบุคคลเหล่านั้น คนละเวือะบางส่วนนิยมให้บุคคลเหล่านั้นตั้งชื่อให้เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่บุตรธิดา จากการศึกษาในแง่มุมต่างๆ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า แนวโน้มการตั้งชื่อภาษาอังกฤษจะมีเพิ่มขึ้น

เช่นเดียวกับงานของจรรยา มุลสวัสดิ์ (2535) ที่กล่าวถึงการค่อยๆ รับภาษาอื่นเข้ามา เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต รวมถึงภาษาอังกฤษ เนื่องจากความสะดวกสบาย ความทันสมัยของสื่อต่างๆ ได้เข้าสู่ชุมชน แม้ว่าชุมชนนี้จะอยู่ห่างไกล แต่ทว่าทุกหลังคาเรือนมีโทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการรับรู้ข่าวสารภายนอก สามารถเห็นทั้งภาพและเสียง สังเกตได้จากหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในแต่ละวัน ทุกคนจะมาจับจองพื้นที่และตั้งใจดูรายการโทรทัศน์และละครต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็กหรือผู้ใหญ่วัยชรา ดังนั้น สื่อต่างๆ ที่เข้ามาสู่ชุมชนมาในรูปแบบของสื่อคารา ชื่อสิ่งของ ส่งผลให้ในอนาคตข้างหน้า ชุมชนนี้อาจจะมีการตั้งชื่อบุคคลเป็นภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นเพียงข้อสันนิษฐาน หากชุมชนเข้มแข็ง ไม่ว่าสิ่งใดก็ไม่สามารถทำลายระบบรากเหง้าต่างๆ ที่สั่งสมมานานได้

5. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษาคครั้งนี้เป็นการศึกษาในระยะสั้น จึงเสนอแนะให้ผู้สนใจภาษาละเวือะศึกษาเพิ่มเติมโดยการเพิ่มจำนวนประชากร ควรมีการสำรวจกลุ่มลูกผสม หรือเปรียบเทียบกับชาติพันธุ์ละเวือะถิ่นอื่นๆ หรืออาจศึกษาเรื่องสถานที่ต่างๆ เช่น ชื่อหมู่บ้าน หรือลักษณะชื่อเรียกทางภูมิศาสตร์ รวมถึงนามสกุล ด้วยเหตุที่ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการศึกษาลักษณะการตั้งนามสกุล พบว่ามีความน่าสนใจมาก แม้มีการแตกต่างระหว่างสายตระกูล แต่ยังสามารถสืบทราบได้ว่าต้นมาจากสายตระกูลใด

ขอขอบคุณ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เปิดโอกาสให้ได้ไปสัมผัสและเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ละเวือะ บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ก้านัน บือ จรศักดิ์ศรี ก้านันบ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่กรุณาให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ขณะที่อยู่ในหมู่บ้าน

ดร.มยุรี ถาวรพัฒน์ นักวิจัยประจำสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ช่วยสนับสนุนและผลักดันการเขียนบทความฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง

เชิงอรรถ

¹ ชื่อที่ปรากฏในบัตรประชาชน และบัตรที่ใช้ติดต่อราชการ

เอกสารอ้างอิง

- จรูญศรี มูลสวัสดิ์. (2535). *การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของชาวล้านนาในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชมพูนุท โพธิ์ทองคำ. (2541). *การตั้งชื่อของชาวกะเหรี่ยงไป ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ป้อ ขจรศักดิ์ศรี และคณะ. (2552). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “รักษละโพงละเวอะ บ้านป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น*.
- ณัฐวิ ทศรฐ และ สุริยา รัตนกุล. (2539). *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ละว้า*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: สหธรรมิกจำกัด.
- นริศรา โฉมศิริ. (2547). *การศึกษาริบททางภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ กรณีศึกษาชาวมอญ บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทนา รณเกียรติ. (2531). *ลักษณะการตั้งชื่อเล่นในภาษาไทย*. *ภาษาและภาษาศาสตร์* 6, 50-62.
- วรางคณา สว่างตระกูล. (2540). *การศึกษารายชื่อที่ใช้ในการตั้งชื่อจริงของคนไทยในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริ วรรณินันท์. (2527). *ตั้งชื่ออะไรดี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผดุงวิทย.
- สุภาพรณ ฌ บางช้าง (2527). *การใช้ภาษาในการตั้งชื่อของคนไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยา รัตนกุล. (2544). *อรรถศาสตร์เบื้องต้น*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.